

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ СЛОВО

ВИХОДИТЬ ТРИЧІ В ТИЖДЕНЬ

Рік II.

Станиславів, неділя 26 квітня 1942.

Ч. 47 (88).

ПОВОРОТ АМЕРИКАНСЬКИХ ДОСТОЙНИКІВ

Спеціальний американський посол в Англії Гонкінс та шеф генерального штабу Маршалл після льондонської конференції повернули знову до Америки. По приїзді їх прийняв зараз президент Рузвельт. З цього приводу появилось багато статей в американській пресі. „Дейлі Експрес“ пише, приїзд цих двох державних мужів та їх розмови з Рузвельтом треба уважати зворотню точкою від часу розмов з Черчілем. А саме альянти приїшли до переконання, що ведення війни на проволоку не дасть добрих вислідів, тому рішили не гаяти часу і чим скорше перейти до наступу. В інтерв'ю для преси Маршалл говорить про „задовільні висліди“ льондонської конференції, але нагадує вичувалося, що між планами, а їх здійснення є багато труднощів та перешкод. Врешті заявив, що висліди льондонської конференції покажуться вже в недалеких

часі. Гонкінс сказав дещо більше: „Не можна легковажити наших ворогів. Якщо ми хочемо побідити, мусимо здобути на найбільші зусилля“. Далше говорив він багато про транспортні труднощі та брак кораблів. Англія і Злучені Держави не можуть вже обслужити себе власною кількістю кораблів. Відносно східного фронту Гонкін заявив, що воно трудно було би атакувати сушу з моря, тому треба обмежитися до повітряної офензиви, яка тепер саме зачалася.

В Лондоні говорять тепер, як подають шведські газети, про зміни у воєнній тактиці, які завдуть внаслідок льондонської конференції.

Відносно офензиви на Тихім Океані нема великих надій в демократичнім таборі. Дехто думає, що після налетів на Токію треба сподіватися, що японські літаки збомбардують Нью-Йорк.

Заява Мадярщини

В Будапешті відбувся з'їзд проурядової організації, на якій прем'єр-Калот Каллош актуально промову. Прем'єр підтвержує, що Мадярщина знаходиться тепер у війні, в якій важиться доля цілого світу. Говорити йдуть

на війну з власної волі і ніким не примушені. Але другий Тейсгоп сказав повторитися, воли то рішали про Мадярщину без неї. Волею цілої країни є — мати слово при устійнюванні долі Нової Європи.

Запросини до Лондону

В Лондоні ще таки думають далше перегорювати з індієцькими представниками. Кріс хоче запропонувати Черчілеві запросини Перу і Ініга до Лондону. В Лондоні є доброї думки, що особиста зустріч індієцьких з воєнним кабінетом приведе до бажаної згоди.

Як повідомляють з Делі, там роблять заходи, щоби змінити склад прибічної ради віцекороля та ввести в її склад 14 індієцьких, з яких 6 було 6 індієцьких, 6 магометан а 3 з інших політичних груп.

Америка жадає баз від большевиків

Американський „Вашингтон Пост“ підчеркує в передній статті значність інтересів Соевтів і Америки. Часовис окреслює ситуацію Соевтів як дуже поважну і в цім відзначається на большевицьку „Правду“. „Вашингтон

Пост“ робить Соевтам пропозицію заключити з Америкою такий союз, який зробила з нею Англія. На основі цього союзу большевики сплатували би доставки для себе відступленням своїх баз над Панафіком.

„Сяк або так“ — гасло німецької політики

З нагоди 53-ї річниці народження Адольфа Гітлера, Фірера III Німеччини, вся німецька та часті всі європейська преса прислатьє свої передові статті особі Фірера, як цієї історичній постаті, що своєю велетинською індивідуальністю вплинула рішально не тільки на хід подій в самій Німеччині та долю німецького народу, але й на хід подій світового значіння. Між іншими „Дойче Альгемайне Цайтунг“ пригадує при цій нагоді, з якою надзвичайною терпелівістю Фірер керував закордонною політикою Німеччини, так, що перші важкі етапи можна було перейти без крові. Безпочесною терпелівістю у відношенні до Англії, Франції і Польщі, згодом у відношенні до Югославії та Соевтів, вкренсті до Америки зробив він все можливе, щоб внаслідок війни та людськості воєнного удару, або поширення та

продовження війни. Однак одвочасно Фірер у відношенні до всіх тих противників, у мирі та у війні, завжди своєчасно приготував передбачливо всі ті засоби та плани, які були потрібні на випадок, коли ворог відключиться до сил:

„Сяк — або так“ — цей вислів із часів кризи є від 9-ти років провідним мотівом німецького політично-стратегічного проповіду. Чехи й поляки, англійці і французи та всі інші дістали були пересторогу. (тв).

Легіон на схід

Для об'єднання добровольців, які складуться з членів фашистської міліції, направлено після доповнення старанного вишколення на схід. Між чорними сорочками є багато легіонарів з абіссинської та етваської війни. (тв).

В РІЧНИЦЮ ВЕЛИКОЇ ІСТОРИЧНОЇ ПОДІЇ

29. IV. 1918 — 29. IV. 1942

Бувають історичні події, яких значіння ми можемо вповні усвідомити собі й зрозуміти лиш з певної віддалі, себто коли трохи від них відійдемо. До таких подій належить і проголошення Гетьманства у Києві 29. квітня 1918 року. Тоді серед віру подій, які мов на фільмовім екрані змінювали одна одну, проголошення Гетьманства і вибір Гетьмана Павла Скоропадського здалися всім лиш одним скороминучим епізодом великої історичної драми, яку одні називали революцією, другі відродженням української державності. І справді, відновлена в 1918 році Українська Держава проіснувала недовго, всього 8 місяців, повалили її самі українці на спілку з большевиками. А поваливши, тішилися, що, мовляв, урятували українську незалежність, якій ніби то агвожував „русофільський“ курс гетьманської політики. Коли за пару місяців по поваленні гетьманського уряду засіли в Києві московські большевики, і коли ще за кілька місяців ціла територія Української Держави була зайнята большевиками, а уряд Директорії замість подати поміч Галичині, яка знемогала в непосильній боротьбі з поляками, сам мусів тікати до Галичини під захист її уряду, — все таки українська революційна демократія хвалилася перемогою над гетьманським урядом, як найбільш патріотичним своїм чином. І з думкою, що це справді була її заслуга перед рідним краєм, вона пішла на еміграцію. Недобитки української армії кривавились і гинули в безнадійній боротьбі, провідники українського республіканського уряду то кидалися в обійми Москви й заводили в себе „радянський устрій“, то заклали союз з Пльбщею ціною зречення західно-українських земель. Але все було даремне. Повалена так нерозважно власними руками Українська Держава вже не воскресла, український народ опинився в страшній неволі, а його інтелігенція разом зі своїми провідниками — на чужині на вигнанні.

Тепер від короткої доби Української Держави нас ділять 24 роки. Багато води утекло в море за цей час, а ще більше пролилося українських сліз та української крові. 1918-тий рік став для нас далекою історичною подією, і ми можемо сьогодні говорити про його спокійніше й безсторонніше, ніж говорилося тому 15 — 20 років. Чим скінчилося для України повалення Гетьманської Держави, у що обернувся наш швітучий колісний край, і до якого стану дійшов наш народ, — тепер ми всі бачимо. Навіть ті, що весь час ганили Гетьманщину й не знали що оповідали про „здрівства й утиски“, які ніби чинено над народом, про „гноблення українства“ та інші небиліці, тепер мусять признати, що то були райські часи, як

порівнати з тим, що сталося за цих 24 роки; що це небо і земля, не можна навіть і рівняти. І коли запитати сьогодні молодших людей на Україні, чи знають вони що-небудь за Гетьманщину, чи чули про неї, то вони відповідають одно: що це були часи, коли всього було доволі, і всі були ситі, одягнені й обути.

Сама собою напрошується деяка аналогія. І тоді, весною 1918 року, прийшло на Україну німецьке військо. Прийшло як союзне, на заклик самих українців. Протягом двох місяців, маючи в авангарді українські відділи, очистило Україну аж до Дону й Криму від большевицьких банд, і під його захистом Україна віджила, відродилася, встановила в себе традиційно-історичну форму своєї влади — гетьманство; за короткий час налагодилось життя, закипіла праця, торгівля, повстав нечуваний розквіт національної культури; Україна почала завязувати звязки з державами цілого світу, й її голова — Гетьман, складаючи візиту наймогутнішому володареві тодішньої Європи, німецькому імператору, був стрінутий з усіми почестями, які належать суверенові великої держави. Були в цілій цій величавій картині свої тіні й плями; їх не можна було змити протягом кількох місяців; століття неволі й чужого панування, чотири роки війни й рік революції від крайніми руйнівними гаслами — все це залишило свій слід в п'ячці народу, і треба було років тяжкої праці, щоб ці сліди витравити й змити. Україна йшла до цього повним ходом. Але в українській інтелігенції не стало терпцю дожидати, не стало витримки; замість співпрацювати з гетьманським урядом, вона почала проти цього конспірувати, пертракувати з большевицькою Москвою, і нарешті повстала й завалила цей уряд під претекстом, ніби він не є національний. Наслідки сьогодні у нас перед очима.

І ось по 24 роках німецька армія знову пішла на Україну. На наших землях відбувалися страшні бої, яких ще не бачила історія. Большевики, знищивши наш край ще перед тим, вигубивши мільйони українського народу, а решту допровадивши до нечуваного зубожіння й злиднів, відступаючи перед німцями, плондрували все, що ще залишилося. Героїчна німецька армія розбила большевиків, відкинула їх на московську територію й визволила український народ з пазурів сатани. Але якою ціною окупила Україна своє визволення! Замість багатого краю — сумна, навіть безлюдна пустиня, з виголоділим населенням. Скільки треба вкласти праці, щоб відбудувати страшну руїну, організувати працю, запровадити лад, спокій, нормальні відносини, і може найтрудніше — перевиховати на-

Англійський поклін большевизмові

Англійці супроти Советів є далеко прихильніші, як совети до англійців. Стверджує це французький часопис „Монітор“, що появляється у столиці французького уряду у Віні. У своєму підході до Советського Союзу як держави, та большевизму, як до системи, англійці доходять аж до підслесливості. Свідчить це головню про англійську слабкість, яка шукає собі відпори скрізь, де лише сподіється знайти допомогу. Англійці не цуряться називати себе найбільшим приятелем Советів, захоплюватися ними, та улаштувати обидливі для себе маніфестації у честь Червоної Москви, хоч одночасно багато з них безумовно адає собі справу, як небезпечна є советська поміч. Вхід Кріса до англійського уряду допоміг большевизмові щораз глибоше просякати в гліб англійського громадського та політичного життя. Англійська преса намагається представляти советський режим у найкращих барвах. Вона не цурється впевнати, що большевизм,

це просто сьогодні якась ідіалія, якої до цього часу англійці не розуміли та не знали. Такий примітивний підхід англійських публіцистів і письменників до комунізму не подобається самим комуністам. Щоправда комуністи використовують часто советофільську атмосферу в Англії для поширювання своєї пропаганди та для розкладання англійського громадянства і то однаково робітничих код, як і міщанства та т. зв. садьонових большевиків зноміж англійської інтелігенції, але водночас в своїх офіціальних виданнях московські большевики та англійські комуністи рішуче віднекуються від будь-якої спільноти з англійською контрреволюційною буржуазією. Московські большевики та їхні закордонні прислужники залишаються завжди тими, чим вони були й є. Це революційний розкладовий та імеріалістичний елемент, який розкладає всю Європу з виразною і свідомою метою підпорядкуватися червоній тиранії. (тп).

Метою війни — повне знищення советів

Фінський часопис „Ан Суунтам“ обговорює інтерв'ю Кріса у „Лайф“ і, у якому, як відомо Кріс заявив, що Сталін підготував цю війну роками, що Советський Союз повинен після цієї війни сторожити всієї Європи, що він не доволиться кордонами 1941 р. та що між ін. матиме претенсії до права розпоряджатись фінським зали-

вом. „Ця бундюча заява — нише „Ан Суунтам“ — повинна відчинити очі тим, що досі не встигли витягнути логічних висновків з фактів. Це признание Кріса вказує також, що метою цієї війни повинно бути повне розгромлення Советського Союзу та знищення большевизму, а то про якийсь постійний мир в Європі годі буде й подумати.

ПЕТЕН ДО ФРАНЦУЗЬКОГО НАРОДУ

Голова держави маршал Петен через радіо звернувся до французького народу з таким закликом: Французи! Утворився новий уряд. Адмірал Дарлан, який має бути моїм наслідником, переймає оборону нашої території і нашої імперії. Пер Ляваль обіймає провід внутрішньої і заграничної політики. З них я в трагічних хвиликах нашої катастрофи устійнив новий лад, який повинен адвигнути Францію. Нині, в так

само рішальнім моменті, як в 1940 році, разом з ним уважаємо за відповідне взятись за діло нової організації Європи, якої основини ми разом з ним спільно поклали. — Французи, ваш розсудок, ваша витривалість, ваш патріотизм можуть нам перемогти цю тяжку пробу та важке положення. З усього серця співпрацуйте та об'єднуйтеся докруги уряду. Він нам дасть нові основи для віри і надії.

Новий французький прем'єр міністр Пер Ляваль теж виголосив через радіо промову до французького народу, в якій він заявив, що хоче бачити Францію, як активний чинник побудови нової Європи. Проголошення війни Німеччині назвав він злочином.

Німецькі переселенці

Велика переселенча акція німців з різних країв, яка почалась в 1940 році в Естонії, Латвії, Румунії, Південній Тиролю, набрала ще більших розмірів в 1941 році. До цих країв ще долучилась Литва, Франція, Болгарія, Сербія, так що тепер організація ДУТ (Deutsche Umsiedlungs-Treuhand-Gesellschaft) має в своїй евіденції 750 тисяч переселених німців. Давніші переселенці першої тури осіли в більшій частині на нових східних просторах за винятком литовської групи, яку на весну цього року мають назад переселити на Литву.

Співпраця студентів Європи

В Берліні студіяє тепер багато чужонаціональних студентів. Оце відбулось підписання спільного протоколу, який говорить про співпрацю всіх студентів Європи для усвідомлення європейської спільноти. Протокол підписали «представники болгарських, фланандських, хорватських, словацьких, мадярських, норвезьких і румунських студентів. Як бачимо у підписанні протоколу брали участь представники не тільки державних націй, але й недержавних, як наприклад фланандців.

Жид застрелив словака

Недавно один жид на Словаччині застрелив словацького поліціанта, який хотів схопити жидів, що укривалися в лісах. Заарештована поліція негайно оточила ліси та води і перешукуючи ліси, зловила 32 жидів. Про цей вчинок з обуренням висловився в промові через радіо міністр внутрішніх справ Мах. Підчас похоронів вбитого поліціанта дійшло до протижидівських демонстрацій. Демонстранти домогалися найсуворішої кари для жидів.

Рузвельт відвідує Канаду

Урядові джерела в Вашингтоні повідомляють, що президент США в найближчому часі відбуде поїздку до Канади та при цій нагоді зложить президентові міністрів Кінгові офіційну візиту. Коли ця подорож відбудеться, невідомо. Кажуть, що президент візьме участь в засіданні Канадського парламенту в Оттаві. Подорож відбудеться мабуть в червні. Минулого тижня Рузвельт відбув довшу розмову з Кінгом, який тепер перебуває в Вашингтоні.

селення, яке чверть віку жило в умовах страшного морального розкладу, без віри і без моралі! У 1918 році німці прийшли як союзна військова сила, яка не потребувала втручатися до внутрішнього життя України; за свою поміч німці нічого не вимагали; Україна мусіла тільки по договору продавати їм надвишку своїх продуктів, дістаючи натомість потрібні вироби й товари. Трансакція була того роду, що українська валюта відразу дістала добре забезпечення й станула на високому рівні. Українцям треба було лиш лояльно стояти по боці свого могутнього союзника, який навіть, коли щастя на війні його опустило, нічого не вимагав від українців, а навіть в особі своїх добровольців пропонував їй свою поміч, так, як це було в Фінляндії й прибалтійських країнах. Але керівники української політики, що прийшли до влади по упадку гетьманського уряду, відкинули пропозицію. Чи треба ще далі робити порівняння між тим, що було 24 роки, і тим, що сьогодні переживаємо ми.

Я гадаю, що в світлі тої науки, яку дала нам наша недавня історія, ми мусимо признати, що день 29 квітня 1918 р. був великою історичною датою в нашій житті. Цей день і по нині символізує живучість і невміручість нашої національно-історичної традиції. Щоб він повторився, на це ми мусимо заслужити невпинною працею, витривалістю, міцними нервами; мусимо мати довіря до наших визволителів, вірно й лояльно з ними співпрацюючи. Мусимо коритись суворим законам війни й дождати терпеливо того часу, коли військова пожежа згасне, коли цілий схвильований світ почне приходити до спокою, й почнеться в Європі загальна відбудова під проводом побідної Німеччини. Мусимо вірувати й бажати цієї побіди, в певній свідомості, що від неї і тільки від неї залежить і наша власна доля.

Д. ДОРОШЕНКО.

ЗАМАХ НА ДОРІОТА

На французького провідника народної партії Жака Доріота кинено ручну гранату підчас його протикомуністичної промови. Доріот промовляв на зібранні в театрі в однім французь-

кім кісті. При кінці промови хтось кинув з другого балкону ручну гранату, яка попала на врісла оркестри. Винуватка покищо не з'явлено.

Д-р Лонгін Цегельський

ЯК ТО ПОПРАВДІ БУЛО

(Гетьман і Галичина)

Положення у Львові — через звісні вже промахи та недостачі нашої військової сили — погіршувалось. Кожен день закріплював поляків в їх оборонних позиціях, а наверх кожен день обмежав наші політичні шанси, а скріплював польські. Виходило — правду кажуть поляки, що Львів не українське місто. А як Львів не український, то зиринало питання, чи і край — бодай та частина, що між Самом і Львовом — має дійсно український характер. Ми знали, що Польща претендує на ту полосу Східно-Галичини, що до Буга, Бібрки (ріки) та Стрипа (із Львовом і Дрогобичем-Бориславом, себто з нафтою). Дрогобич держали ми. Місцеві проби польських соціалістів захопити Дрогобич і Борислав не повелися. Але у Львові поляки закріпилися. Нам конче треба було висадити їх із Львова. А до того треба було — як уже сказано — більше війська, гармат, панцирних автомобілів та гроша. Війська ми мали зразу взагалі дуже мало, бо українські поляки австрійської армії стояли

головню на італійським фронті. По розв'язанні цього фронту (а це сталося десь аж коло 10 листопада!) вони потребували з тиждень часу, щоб добитися до Галичини (на Будапешт-Лавочне-Стрий).

Оце положення приєволювало нас вдатися за поміччю до Гетьмана, не прекладаючи повнню злуки Галичини з Україною. Ми були певні, що Гетьман поміч дасть, бо знали його відношення до галичан і до Галичини. У довірочних розмовах з гетьманськими політиками Гетьман кілька разів висловлював думку, що галичани є надійним, державотворчим елементом, приймав галичан сотнями до державної служби, а Січовим Стрільцям (київським, під командою полковника Койбальця) довірив дві найбільші довірні задачі: сторожити величезних військових магазинів України у Білій Церкві та сторожити Гетьманський двірець у Києві. За Галичину — себто за автономію української Галичини — Гетьман знів довгу та вперту дипломатичну супе-

речку з Австрією. Все те ми знали та були певні гетьманської допомоги.

Чому поміч з Києва не прийшла?

Особисто з Гетьманом з галицьких провідників найбільше був знайомим я (Д-р Лонгін Цегельський). Зразу була думка вислати мене. (Описав я жалкував, що так не сталося). Але що я мав аж надто праці налаштовувати адміністративний апарат краю та був потрібний на місці, рішено було вислати Д-ра О. Назарука, що разом із Січовими Стрільцями прибув з Буковини до Львова. Д-ру Назарукові додано товариша інженера Володимира Шухевича, що був офіцером артилерії. Оскільки собі пригадує, вони виїхали 10 чи 11 листопада до Києва.

Як то сталося, що гетьманська поміч для Львова не прийшла, та що наш посол до Гетьмана, Д-р Осип Назарук, до Львова вже не вернувся, але застряг на Великій Україні, намагаючи валити Гетьмана — про це найкраще розказав би сам Д-р Назарук. І Д-р Назарук — треба йому це признати — є одним з тих рідких, білих круків серед наших політичних діячів, що має відвагу признатися до своїх помилок і політичних гріхів та публично це каже... в науку молодшому поколінню. Д-р

Назарук вмів бути „чесним із собою“, — живлячи фрази Винниченка — і чераз уже писав про це, хоч не у деталях. А здалося б, щоб Д-р Назарук розповів цілу ту історію, подаючи факт за фактом, як вона розвивалась, бо ніщо так не вчить людей як факти. Дещо до цього міг би додати інженер Шухевич, хоч він знає лиш половину історії — а саме до моменту, як Назарук рішив лишити Львів на Божу волю, а сам прилучився до соціалістів (Винниченка, Петляри, Микити Шаповала, Мартоса і т. д.), що саме мали зачати своє давню пляноване „повстання“ проти Гетьмана.

Ось тут перекажу лиш те, що нам у Львові зreferував інженер Шухевич, вернувши з ворожніми руками з Києва. Шухевич описав, що коли лиш наші делегати прибули раннім експресом до Києва (11-го або 12-го листопада) і повідомили гетьманську канцелярію про свою місію, вони до двох годин були вже на авдієнції у Гетьмана. Гетьман прийняв їх дуже прихильно та винитував про ситуацію у Львові з найбільшим зацікавленням. Без ніякого надумування Гетьман заявив, що поміч дасть, але це мусить бути так зроблене, будімо Гетьман про це нічого не знає та будімо та поміч пішла без його відома і дозволу.

Звідомлення Верховної Команди

З Головної Квартири Фічера 22 квітня 1942 р.

Верховна Команда Збройних Сил повідомляє:

На півдні східного фронту успішні бої в околицях Донца. Біля Новоросійська затоплено советський танкер і 2 торговельні кораблі.

На нічці в околиці Волхова по довгих болах знищено окружену групу ворожих військ. Підчас очищення терену від ворога мадярські відділи розбили сильно уоружену банду більшовиків.

Летунство атакувало Мурманський порт та поцілило бомбами один торговельний корабель. В Ланонії гірські німецькі відділи відперли багато ворожих насуїв.

Німецькі підводні човни затопили на Середземній морі 2 англійські транспортні кораблі на 13.600 тон водоністоти та 3 прибережні кораблі.

З добрим успіхом бомбардовано Лавалету і Мальту.

Коли східних американських берегів німецькі підводні човни затопили 6 ворожих торговельних кораблів разом на 35.000 тон водоністоти. Біля одного американського порту німецький підводний човен затопив кілька менших морських одиниць. Ворожі літаки заатакували деякі місцевості північно-західної Німеччини. Цивільне населення мало деякі втрати. Збито 4 ворожі літаки.

Заклик Вовеля до Індійців

Головний Командант збройних сил Індії генерал Вовель звернувся з закликом до індійців, щоб вони надалі не ставили опір в обороні Індії. Ціла його промова, воєнна захоти, мала і більше ширі місця, де він виступав про можливість оборони Індії. Можливість аюнциан висадити свої відділи на бережжях Індії є зовсім правдоподібна, як довго союзні народи не розпорядяться такою морською силою, яка зуміє би прогнати аюнциан з Індійського океану. Це зовсім неможливе річ укріпити всі індійські береги чи мати стільки війська, щоб воно їх уникнувало.

Причини цього Гетьман пояснив їм так: По угодку Австро-Угорщини та Німеччини володіння України стало дуже невпевне. Австро-угорські та німецькі війська вибираються з України додому. Це відчинить "червоної армії" шлях в Україну. Серед німецького війська прокинулася "сапатська совети", що скидають старших і т. п. Гетьман мусить шукати порозуміння з вереможно Антантою, щоб вона признала Україну й домогла йому проти червоної Москви. Тому він не може зачиняти війни з Польщею та Галичиною. Галичина лежить тепер у сфері впливів Антанти і про неї будуть рішати у Версалі. Дуже можливо, що прилучать її до України, бо Антанта була вже раз признала Галичину царській Росії так званім Лондонським протоколом з пересня 1914. А що такої Росії тепер нема, а є Україна, то є надія, що Галичина признаде Україні, як Україна неміє зискати признавання Антанти. Тимчасом Україна не може вчинити ніякого кроку, що вразив би Антанту. Тому поміч Гетьмана має бути неофіційна, потайна, таємна держава.

Щодо самої помочі, то Гетьман додає: 10 мільйонів в австрійських коронках (на тодішній курс це було яких 2 мільйони доларів), 2 австрійські автомобілі (бронезани з нежами во сере-

УКРАЇНСЬКА ВОЄННА ФЛОТА

С. ЧЕРКАСЕНКО

"На правор і гоїє — струнко!"
"Український прапор піднести!"

І під сурму і свист підстаршин-моравих злетів угору український прапор.

Разом із командою загнали сурмачі. Майже на цілій великій флоті Чорного Мора залопотіли в повітрі великі жовтосірі полотнища.

Для історії української флоти цей день 29-го квітня 1918 р., коли в год. 16-й ціла українська флота виявила свою принадлежність до Батьківщини, став найважливішим днем української флоти і світом українського моря.

Того самого дня в столиці, в Києві, на місці Центральної Ради настав Гетьманат. ("Історія Українського Війська" — видання Ів. Тиктора, стор. 438).

Стільки в історії про підняття прапора, але в душі...

Ніхто не забгане, здається, всіх почувань, що родяться в серці кожного українця, скільки разів доводиться читати в історії ці рядки.

І не тільки перший раз я їх читаю, не тільки перший раз ми їх читасмо, згадуючи 1918 рік.

Не тільки читасмо ці згадки, які гордістю повинні грудь кожного українця, але й інші:

"Виконуючи цей закон-казак, уся Чорноморська флота підняла 29-го квітня 1918 р. український прапор."

Але в другій частині цього закону Центральна Рада, не вважаючи на спротив національних морських чинників, привела такі точки, які ослаблювали першу частину закону; вона касувала примусову воєнну службу на флоті та ввела добровільне доповнення флоти на підставах народньої міліції.

Цю другу частину закону скасовано за Гетьманату, але вже заміано ("Історія Українського Війська" — видання Ів. Тиктора, стор. 436).

"Запіано" — це слово здавен-давня переслідує нас, і переслідуватиме доти, доки ми не будемо дивитись на історію як на "вчительку життя, доки не будемо мати її у своїй крові, у своїй традиції, у своїй культурі".

Українська воєнна флота не могла існувати без сталої морської сили і, без сумніву, причиною її упадку було скасування Центральною Радою закону про примусову воєнну службу на флоті та введення добровільного доповнення флоти на підставах народньої міліції.

Центральна Рада, як бачимо, не думала зовсім по-державницьки. Вона не зважаючи на "соціалістичний спільний фронт" шла за тими кінцями, які мали лиш викликати на Україні анархію, обезсилити її і вчинити з неї безборонне ягня, яке можна б було при першій-ліпшій нагоді зарізати, а відтак корисно ним пожитись.

В найбільш критичному моменті для української воєнної флоти до влади приходять Гетьманат, який бачучи не-

манучу катастрофу, чимскоріш касує цю другу частину закону та заводить примусову воєнну службу, розуміючи, що не міліція на правах свободної волі може стати підвалиною сили української морської флоти, але примусова мілітарна сила, стала, адисциплінована армія може бути основою великої будови й запорукою тривкості Української Держави. Однак, як знаємо з історії, було вже запіано.

Про наслідки цього слова "запіано", здається не треба багато говорити, бо весь наш нарід сам їх відчув на своїй спині: продовж небувалої в світі московсько-більшевицької неволі й зрозумів, що значить не поступати й не стремити по-державницьки до Одної Воєнної Ідеї.

Тому сьогодні, в цей радісний день 29-го квітня, у 24-ту річницю піднесення українського національного прапора на цілій флоті Чорного Мора, в річницю, що стала Днем Української Гетьманської Держави, а заразом Світом Української Флоти й Українського Моря — мусимо піднести спільно, дружно й солідарно наш національний прапор, розуміючи, що "Українська Держава — пустих звук, коли не зуміємо усвідомити собі свою волю (хотіння), не створити державної ідеології, не вийдемо шляхів, методів та засобів для її реального здійснення".
В. КЛЕНОВИЙ.

Нераз вночі на чужині
Мене наїдоус видіння:
Майдан, Софія, Безгоміння,
Гетьман суворий на коні...

"...Я кликав вас під булаву,
Щоб оновити давню славу,
Щоб на руїнах вже нову
Створити власну Державу".

"Ви не пішли на поклик мій:
Вам чар всевітньої облуди
Заворожив вайн слух лийн,
Проняв вам душу, серце, груди"...

"Ви за гимери бунт зияли,
Ви замагали путь сдину, —
І що ж натомість здобули? —
Неволю, голод та руїну!"

"То ж буде так, аж поки ви
Усі громадою одною
Не ставите під булавою
На згин кривавої Москви!"

І — диво з див! — загу майдан:
Козацьке військо у погоді,
В чолі під стягом — сам Гетьман,
Зоря займається на сході...

Висланець Рузвельта в Індії

Делі доносять, що висланець Рузвельта в Індії, полковник Джонсон привіз зі собою чотирьох госпо-

дарських фахівців, які мають йому служити своєю поміччю при плануванні програми в індійській промислі, що має значіння для оборони краю.

СОВЕТСЬКІ ТЕРОРИСТИ В ТУРЕЧЧИНІ

Турки не злякалися советських погроз та ведуть енергійно далі судовий процес проти атентачників на німецького посла в Туреччині, фон Панена. Від середи переслухують обох більшевицьких обвинувачених, Корнілова та Павлова, знову. Павлов пробував виголонувати в суді комуністичні пропагандистські промови, але предсідник трибуналу відібрив йому слово. З більшої прислалі до Анкари навіть спеціального оборонця для тих двох більшевицьких агентів. Воно підтвердило ще більше політичний характер атентату на німецького посла та більшевицьку вину в ньому. Один турецький шофер пізнав Корнілова, як той втік з місця атентату в авті советського посольства. Хід самого атентату описав сам німецький посол фон Панен у листі, що його відчитали на судовій

розправі. Німецький посол мав звичку щоденно йти пішки в 10-ти годин ранку разом зі своєю дружиною зі свого приватного мешкання до будинку німецького посольства. Таким робом легко можна було слідкувати за ним, використати цю звичку для злочинного атентату. (тн).

В Нью-Йорку бояться налету

Після одушевлення в звязку з налетами на Токію, починають тепер в Америці побоюватись відилати. Бумістр Нью-Йорку виголосив перед 3 тисячями поліціантів промову, в якій вказав на можливість відилатного налету літаків держав осі на Нью-Йорк. В звязку з цим зарядив він посилену роботу протилетунської оборони міста.

днів і гарматчиками у вежі, батарею гавниць (великих гармат), кілька нагонів амуніції, чобіт, кожухів тоно і — коли схотять віти — полк Українських Січових Стрільців або бодай пів полку. Гетьман додав, що на видачу всього того видуть зараз куди треба, довірочні прикази з гетьманської канцелярії. З Січовими Стрільцями нехай др. Назарук і инженер Шухевич говорять самі. Все треба зробити так, наче би Січові Стрільці самі вийшли на похід до Львова, ше й забрали із собою без дозволу броневик, гавниця і т.д. А гроші виплатить Український Державний Банк просто ви. Назарукові й Шухевичеві. Все те ше сьогодні буде заряджене.

Наші делегати вийшли від Гетьмана очаровані. Львів урятований! Броневиком добується польський вулиці, гавницями розібється польські словки, а 3.000 січожого війська зробить ренету. Львів наш!

Ось в такім настрою пішли вони до Українського Клубу (на Пунківській вулиці) на обід, де мали зустрітись полковника Евгена Коновальця та інших знайомих стрільців, а також Винниченка й інших українських "товаришів". Не забуваймо, що др. Назарук сам тоді був "товаришем" — хоч не півчервоноїм краски, але все

таки "радикалом". А радикали вважає себе соціалістами. Молодші з них брали цей програмовий соціалізм радикалім, серіозно. Старші були практичними та вузько-мушкетерськими дрібно-буржуазними хлостістами, уміркваніними від несодного націонал-демократа. Цілоком "евстра" фракцію про себе утворив серед радикалів др. Кирило Трильовський з кількома особистими прихильниками (як селяни гудуци Лаврук, Криклевич, деякі студенти, провідники Січей і т. д.) Це знов були вітчеві крикуни-демагоги анти-повіського тину, яких самі розумніші радикали вважали "купою божевільних". Та др. О. Назарук належав до "молодих" і брав свій "соціалізм" серіозно. Чи диво, що стрінувши Винниченка і "товаришів", др. Назарук зразу найшов спільну з ними мову?...

"Товариш" Винниченко довідавшись від "товарища" Назарука, за чий він з Шухевичем приїхали і що їм Гетьман дає (також характеристично — розповідати це стрічним знайоми!), аж силеснув руками: "Ось ви нам, товаришу, ввесь план руйнуєте! А як же ми зробимо повстання без Січових Стрільців? Тут все налажене звалити (Скоропадського, лиш коби Стрільці у Білій Церкві пішли за нами, а ви їх до Львова хочете забирати! На це ми

ніяк не погодимось. Ви, як соціалісти, довші!!!) з нами йти, не очих дрібно-буржуазних Костів, Цегельських, Федаків та інших загумникових реакціонерів попірати. Ви краще оставайте з нами. Ми тут робимо історію. Нам і так треба буде міністра преси і пропаганди. А вам ніхто не дорівняє. Ви йдете з нами у Білу Церкву, Стрільців на наш бік веремовити, а не до Галичини їх забирати. Вони вас усі знають та вас послухають".

На таке диктум Назарук зразу зацокався та став говорити, що як не привезеться помочі, то Львів готов пропасти. Шухевич підпер його. Він був маломовний та спокійний, цілоком не бесідник і не полеміст. Винниченкові — чоловікові рішучому, грубопатовому та сломовненному — не штука було перекопати товарища Назарука та загумикати Шухевича. На їх заміти, що Львів пропаде, він нарисував їм картину переможної повстанчої армії українського селянства, що із Стрільцями на чолі бере Київ, а потім йде на Львів і бере Львів та жене ляхів за Сян і за Вислу.

— "Начхать нам тепер на Львів і на галицький загумінок. На Київ нам дорога! А через Київ до Львова! Ходіть з нами робити народню революцію, а не в галицькій калабани

ГОСПОДАРСЬКА СТАТИСТИКА

„Треба, добу, лічити плату, зароблену плату, бо хто не лічить, той не має“ — сказав Шевченко, кладучи цим самим велику вагу на облік. Ці обчислення, облік, необхідні при розбудові сільсько-господарства. Вони кончатся також при провадженні вже самої раціональної господарки. Треба нам знати фактичний стан матеріальних джерел, тех, що вже існують і тих, що є в стадії творення. Все це треба знати з доброї та злої сторони даного сільськогосподарського відділу, себто, чи вони в даних умовах інтензивно, значить, якнайліпше використовувати, чи може екстензивно, значить гірше — або чи може вони часом повсім невикористані. На основі предметів, ознаменованих добрами даними, повинні ми розбудовувати наше сільське господарство, чи то вживаючи тих матеріальних джерел як ресурсів, чи хоч би тільки як доброго прикладу, на основі якого треба підняти, загосподарити об'єкти екстензивні.

При статистичній сільськогосподарській творчій з'являємо собі вже частинно ступень розвитку сільського господарства, а тому треба нам мати занотовані не лише всі роди домашніх тварин, але й пересічну їх продукцію зокрема. Це останнє задля реального вжиття висновків на майбутнє при розбудові тваринництва — розмножуючи потомство продуктивніших особин і та утворюючи з годівлі менше продуктивні.

Статистику земель треба вести по відділах, зазначаючи поодинокі площі відповідно до їх управи. Це на те, щоб, відповідно до місцевих потреб та загальногосподарської конюнктури, а головне природних та специфічних, як наприклад, водних умов, можна було управити культуру відповідно. Треба знати також пересічний урожай поодиноких культур — і в рішучій частині земель. Зазначаючи треба й площу нежиттєвих, описуючи при цьому, чому вони є нежиттєвими, щоб таким чином мати орієнтаційні відомості, як саме приступити до зменшення їх площі, себто до їх загосподарення. При землі треба вести також статистику перебігу праці, записуючи речень та кількості виконаної праці, нар у чоловічих — на поодинокій сільськогосподарській роботі. На підставі цих відомостей можемо усталити головні задачі відносно речення та продуктивності економічного виконання поодиноких сільськогосподарських робіт.

В додатку до цих — речення і продуктивності роботи — відомостей, маючи ще відомості всього населення, зокрема різниці в розрізі їх масткового стану, можемо виробити реальний план економічного використання людської праці в даній місцевості — розподіляючи всю надлишкову робочу людську силу в сільському господарстві — на інші суспільні ділянки. Таким способом, можемо, таким прийдемо — з огляду на повний

час — земельні реформи, розв'язати хоч в часті пекуче національно-суспільне питання виживлення сільських малоземельних і безземельних.

Через це треба мати також статистичні відомості також в інших ділянках, зв'язаних посередньо з сільським господарством, які можуть дати працю сільському населенню. Треба головню відомостями і тих суспільних установ та підприємств, які безпосередньо зв'язані з сільським господарством, бо вони крім праці для найближчих сільського населення, мають чималий вплив на розвиток сільського господарства, орудуючи продуктами сільськогосподарського походження чи потрібними у сільському господарстві. Є це в першу чергу торговельні та переробочно-промислові підприємства, як млинні, молочарні, перетворні садочивні і інших сільськогосподарських продуктів та більш чи менші фабрики. Щоби план зайняти надвизначити робочих рук при сільському господарстві був реальний та можливий до скорого зреалізування, себто до зайняти цієї надвизначити пова сільським господарством, треба, маючи на увазі господарсько-економічний розвиток даної місцевості, почати випробувати людей, виславляючи до школи і курсів не лише культурно-освітніх, але головню фахових, як господарських, промислових і торговельних. Вислати здібних людей, помагаючи їм навіть матеріально, щоби вони зуміли ціліше стати піонерами господарсько-економічної розбудови краю — в цілому.

Як бачимо, ця статистика потрібна для громадських, волонтерських, повітових, окружних і краєвих урядів — має охопити не лише докладний кількісний стан домашніх тварин, землі по відділах, але і їх якісний стан, сумарну продукцію а також кожнорічне — перебіг розвитку продукції. Ця статистика має зайняти сявсом людства, головню здібної до праці, та також всіх підприємств, менше чи більше зв'язаних зі сільським господарством. Маючи всі ці дані сільськогосподарської структури ми зможемо зі ширим ентузіазмом приступити до піднесення господарської культури нашого краю, а через те і добрі висліді нашої мозольної, та аж у майбутньому наглядно корисної, праці не дадуть на себе довго чекати.

Всі ці відомості повинні мати у себе не лише секретарі дотичних державних урядів, але також і відповідні економічно-господарсько-кооперативні установи, зокрема т-во „Сільський Господар“, який як у всіх ділянках економічної розбудови краю, так і тут повинен вести перед — започатковувати працю та передавати до дальшого ведення й іншим установам — і так має засвідчити свою незаступність в піонерській праці над піднесенням господарської культури нашого краю. I. Ч.

боятися. Сруда (!!) та наша галицька держава! Ми збудуємо соборну соціалістичну українську республіку, а всіх оцих Петрушевичів, Колесів та нових заставних по-нашому танцювати. Сьогодні в світі час на революційну робочого народу, а наша Галичина відстала від прогресу!”

Деякі з приватних стрілецьких офіцерів — самі також соціалісти — піддержували Винниченка. Заманений переспективними „всепародного повстання“ і міністерської теки в 60-мільйонній Україні та поході гучної народної армії на Львів Д-р Назарук подався. З зливою йому інтуїтивністю захопився цими світлами та грандіозними вигодами, забув про яку „мрицю“ як Львів і поїхав 12. чи 13. листопаду із Директорією та їх приятелям волонтерам Коновальцем до Білої Церкви прохвалити до Сумських Стрільців, щоб покинути Гетьманів, признали Директорію та йшли на Київ. Палка жінка Д-ра Назарука вертів потягла би, не то молодих хлопців-Стрільців. Вони переїхали до Директорії. Ось так волонтерські військові наміри України, набрані Гетьманом, поклали в руки Директорії.

Дня 14. листопаду зачав похід на Київ, збройних селянських навіч 200.000 хлону, що шебаром з усією

зброєю і умундурованням пішли собі домі, або — ошля — обернулись проти Директорії, чи получилися з „червоними“. Д-р Назарук сам розказує тепер, що це був чисто соціальний бунт та що не такі сам Д-р Назарук до чисто соціальних маніфестів Директорії доливав національного сою. По трьох місяцях служби при Директорії, як міністер преси і пропаганди, Назарук розкусив „чого навіч“. „Начхав“ на всю Директорію. Винниченка, Петлюру, соціалістичну республіку і свою міністерську посаду та вернув до Галичини служити „загумнікові“ — але вже не до Львова, тільки до Станіслава (а втім до Кам'яних Подільських, де був верним ворогом придирицьких соціалістів). У Львові засіяв неподімно полки...

Інженер Шухевич з Д-ром Назаруком до Білої Церкви не поїхав. Бачучи свою безсилість — бо що він зробить без Січових Стрільців, що мали б зібрати бровники, гармати і т. д. до Львова? — він вернув до Львова і розповів нам, що сталося.

І ми були безсилі проти цього божевілья і злочину, що докопувалися над Дніпром. Львів треба було боронити нам самим — без жодної зброї, тоді, як воляки діявали поміч войдани з заходу...

Нова валюта в Україні

З початком березня ц. р. появилася розпорядок про оснування Емісійного Банку в Україні, про введення на території України нової валюти: карбованця, а зглядно до повороту до валюти, яка існувала в часі Української Гетьманської Держави в 1918 р.

Про значіння березневого розпорядку Д-р Павло Лисак в „Крак. Вістях“ пише так:

Цей розпорядок має важке значіння для господарського життя України. В даний момент іде жива підготовна праця для введення в Україні нової валюти.

Німецька господарська преса подає цікаві інформації про теперішню підготовну стадію праці в цій ділянці і з них ясно виходить, які труднощі приходяться при тому перемагати.

І так, перш усього, слід усвідомити собі сам факт введення нової валюти на області України. Це зрозуміло, коли відносимо на Україні порівняємо з відносинами в інших країнах, зайнятих німецькими військами, як в Бельгії, Голландії, Франції і т. д. Всюди на цих областях німецька влада нашла господарське життя, побудоване на менш-більш таких самих основах, на яких воно побудоване в Німеччині. Невважаючи на різницю між устроєм національно-соціалістичним й устроєм ліберально-капіталістичним, все ж таки — чи у Франції, чи в Б. Польщі, чи деінде, німецька влада нашла там і приватну власність на землі і в промисловості, і ремесло, і кушество, і банки та державні фінанси в стані, котрий, по суті, нічим не різниться від німецького. Тому поладнання валютних справ на цих областях не було получене з великими труднощами, бо, фактично, йшло тільки про те, щоби старий стан — в цій, чи іншій формі далі вдержати і зв'язати його з німецькою валютою і упорядкувати справу обороту окремої валюти, котрою на цих землях послуговується окупаційна німецька армія.

Зовсім інакше виглядає справа на Сході, зокрема в Україні, бо тут взагалі до нічого не можна було пов'язати і валютну справу слід будувати на ново, — з нічого. В Україні нема приватної власності на землі, нема приватних фабрик і підприємств, нема ремесла і нема банкової ні фінансової системи в західно-європейському розумінні. Тому і підхід до справи валюти мусить тут бути цілком інший ніж деінде.

Отже, перш усього, бодай в голов-

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА

Матеріальна допомога Українському Студентству став тепер з кожним днем щораз то більше вже не актуальною і пекучою, але якнайшарше зрозуміло серед всіх верств Українського Громадянства. Всі: інтелігент, робітник і селянин в тому тепер зацікавлені і спираються всіма силами, як тільки у теперішніх часах можуть, стараються допомогти Українському Студентству у його студіях.

Самочинні збірки, добровільні дати, пожертви, скільки і якого рода форма допомоги — не переходить до буденних справ кожного Українця. Кожний розуміє, що тепер по двоїнім більшовицьким пануванні, у нас в Галичині, кадри української інтелігенції поріділи, зменшилися, змаліли. Большевики аналіз, що українська інтелігенція репрезентує у нас народ, що вона кермує ним, що саме вона дбає і старається освітно-освідомляючи працю віднести культурний і освітній рівень нашого народу і тому саме большевики старалися якнайбільше її винищити. Цей брак інтелігенції у нас треба нічим зустріти — фахівці не заступають нам учених, професорів, лікарів і т. п. Тут одинокі

них ризах мусить бути поставлений новий адміністративний і господарсько-фінансовий устрій в країні, котрий потім карбованцеві прийдемо обслужувати. Кожному ясно, що це не легка справа, тим більше, що Лівобережна Україна ще навіть не знаходиться під державною цивільною владою, тільки під військовою управою і творить найближче запідля фронт. Нова валюта мусить охоплювати тодно визначені кордони, які треба, як окрему митну область під кожним оглядом хоронити, що знов вимагає створення окремого апарату. Треба сконструувати окремий державний бюджет України і разом з тим наладити окрему податкову систему, з відповідним апаратом. Банкова система мусить бути пристосована до обслуговування промислового, хліборобського, самоуправного і приватного господарського життя. Окремо слід заспокоїти консумційні потреби населення та наситити його відносно кількості грошових знаків, призначених до щоденного обороту. Банкова система теж не може висіти у повітрі. Гіпотечний чи вексельний кредит мусить спиратися на комусь праві, котре під цю пору виглядає як мраківина й ще не прийняло означених форм. Так само слід упорядкувати справу господарських взаємин, вернувшись з Великої Німеччини, що може наступити тільки шляхом клірингу, контингентів й імпорто-експортних установ. Ніхто не знає, ні знати не може, скільки фактично большевицьких грошових знаків знаходиться серед населення в Україні, а безумовно большевики постійно перепачкують туди неслалним шляхом багато грошей. Визину старих большевицьких грошей на карбованці треба технічно підготувати так, щоб населення могло в означеному реченні усі запаси свого гроша вимінити на нові, для чого слід створити відповідні осередки. Випушення нових карбованців й розподіл їх по цілій країні також з технічного боку не є простов і легкою справою. А щодо функціонування самого Емісійного Банку в Україні, то формально слід розв'язати питання т. зв. покриття нової валюти і емісії грошових знаків на підставі скарбових і робітничих векселів Державного Комісаріату України, отже їх висоти, способів слати і т. д.

Як бачимо, ще багато зусиль і праці прийдемо витратити, заки Україна замість совєтських рублів і червінців, не дістане своєї нової валюти: карбованця, що тоді стане видимим знаком господарсько-фінансової окремихості нашої батьківщини.

Виді тільки на теперішніх студентів. Вони, і тільки вони, зможуть стати на опорожених, а так важких для нас місцях. Тільки вони стануть майбутніми керманячами народу. Тому всі учелі, які найбільше зрозуміли значіння, суцї і вагу науки гуртом і поодинокі, причиняться до матеріальної піддержки Українського Студентства. Складайте добровільні грошові дати, фондуйте стипендії, розширяйте широкую пропаганду між громадянством, щоб якнайбільше нашої молоді змогло піти і мати бодай у середньому забезпечені можливості студій. Як гідний наслідування приклад організування допомоги Українському Студентству — вчимо, варта подати поштуку учителів солотвинського району, в якому кожний з них, кожного місяця при відборі своєї платні дає латок на фонд Допомоги Українському Студентству. Учителі — наслідуйте цей вчинок! Хай не забракне між Вами ні одного вчителя — Українця, який не допоміг би своїм щомісячним латком студуючій Українській Молоді.

Проф. М. ГРАБОВЕНСЬКИЙ
реф. Шкільних Справ при УОК

Українська хорова капеля „Думка“

„Також руці писати критику, коли серце співає похвалу“ — вириваються неспокійні слова одушевлення на згадку про самотній репрезентативний концерт хору „Думка“ при Філії УОГ в Станиславові, які відбулися в концертній залі в суботу 18-го й неділю 19-го квітня ц. р.

Обидва концерти, це справді блискучий результат хорової праці капелі „Думка“, яка — від мистецьким керівництвом відомого в широкіх кругах українського громадянства диригента й композитора Миколи Колесси — засвідчала, що „пісня для українця є найвищою й найсвятішим законом. Усе, за що українці борються та що переживає, горе чи радість, виспіває він вільно, від серця“.

На сам мистецький концерт склалися пісні, що дали мініатюрний огляд української хорової творчості від початків ренесансу української пісні, аж по сьогоднішню добу, а саме: величаво-релігійна пісня Людвигів „Успішна Господи“, до слів Лаврівського, легендарна, глибока ідея „Прометей“ Стеценка до слів Коваленка, чарівна „Сонце заходить“ Родольського до слів Шевченка, своєрідна тонкістю й мелодикою „Гуляла“ Остапа Нижанківського до слів Федьковича, поема почувань і настрою „Вис буря“ Ів. Недальського до слів Чарнецького, врешті незабутня „Тим, що звали“ Філіарета Колесси до слів Б. Лещого аж до завжди дорогої українському серцю пісенька стрілецьких пісень, в обробці Гайворонського.

В усіх цих піснях почувалася гарне яке знання сільної істоти хорового співу та інтерпретації пісні. Сольові партії дуже гарно витримані, особливо на відміченню заслугонуть соли: Павла Крушельницького в деяких піснях, наприклад, у пісні „Сонце заходить“ Родольського та „З округи“ Нижанківського, далі виразно вибиваються симпатичний і ніжний голос п. Надрига та повний динамізм й обійючий голос п. Півна. Замітні були партії теж інших солистів: п. п. Мачулика, Батренчука, Длоцька й К. Татунчука. Хоча хорівний склад не зашкодило б доповнити деякими місцями сольовими голосами та високими першими тенорами, то все ж таки радісно було слухати тих співаків, на яких часі стоїть незвичайно обдарований композитор і диригент М. Колеса, що за короткий час 4-х місяців доміг свій хор із технічного й музичного

боку до великої певності себе та безпомальності.

Микола Колеса, це по своїй суті тип справжнього музиканта й диригента, в якого рухах і позах відбивається ефект і щире перейняття пісню. Він то протягає руки, то хилиється наперед, то назад, одне слово, багато в цьому музикант, яка виявляється за допомогою диригентської палички та безпосередньо передається хором, над яким мистецько-диригент дійсно панує. Кожного разу, коли щастить мені оглядатися на станиславівській концертній естраді цього диригента, згадуються а оповідань незабутній Кошиць, як він на пробах Української Республіканської Капелі тут же в Станиславові на „Молодий Громаді“, а потім на самому концерті в великій театральній світлиці диригував чудовим державним українським хором, якого Європа від тоді не чула. Диригування Кошиця, це мала бути найчистіша поезія. В деяких моментах видавалося, наче б він у зачарованій країні казав — виноград зривав.* Подібно з рухами в диригуванні у д-ра М. Колесси.

Слухачі не щадили йому за це оплесків, які однак він своїм рухом руки передавав своїм співникам, мов би хотів сказати, що ім у великій мірі належать ці оплески, бо вони, співаки, зуміли зберегти й витримати відповідну дозу вальорів, необхідних доброму хоромі, як ось чистоту голосів, дикцію та різноманітність у тонуванні.

Величезною бурєю оплесків, зокрема, привітала слухачі композицію дир. Івана Недальського „Вис буря“ до слів Степана Чарнецького, а сам диригент, прилучаючись до голосних викивів захоплення, шукав серед публіки композитора цієї пісні, щоб скласти йому й своє привітання.

Під кінець треба згадати те, що станиславівська чоловіча Українська Хорова Капеля „Думка“, виступаючи вперше після 3-річної перерви, в українських національних одягах, загалом дуже гарно зарекомендувала. Всі слухали хор з великою насолодою.

Я певний, що цими концертами станиславівська Українська Хорова Капеля „Думка“ поклала тривалі підвалини під своє концертне турне по важніших містах галицького Підкарпаття, аж до Львова включно, в чому ми їй якнайкращих успіхів бажаємо. *В. Пріорун.*

ЗНУЩАННЯ СОВЕТІВ НАД РАНЕНИМИ

Слідча Комісія закордонних лікарів нейтральних держав, яка зтрималася була в німецькому лазареті, мала нагоду в Кенігсбергу розмовляти з пораненими німецькими воєнками, яких недавно перевезено зі східного фронту (з обваленими). Між ними був також німецький воєк Мартин Рефельд, який подав комісії шведських лікарів таке повідомлення про свої переживання: „Нас 60 чоловік підчас оборонних боїв на східному фронті в морозні нічні години схоронилися в stodолі. Над ранком напали більшовики з багаточисленними силами і панцерниками. Нам пощастало пошкодити 2 більшовицькі панцирники. Ці два панцирники тримали вихід зі stodолу під вогнем і

підпалили її. У нас вийшли набой, ми мали багато вбитих і ранених, а пожежа дедалі більше наближалася, нам не лишалось нічого іншого, як адатися в полон. Більшовики забрали нашу зброю і цінні речі та відкрили вогонь на поранених німецьких воєнок, що густо один поряд одного лежали на землі. Двох советських офіцерів проходили потім рядами і стріляли в кожного з нас, хто подавав ознаки життя. Потім залишили вони палаючу stodолу, не турбуючись про тяжко поранених, залишених на певну смерть від вогню. Збираючи останні сили доповів я до виходу і там втратив притомність. З моїх 60 тяжко поранених товаришів лише деякі могли врятуватися, поторпівши страши обвалени“.

Інтелігенція в большевиків

Жахливий большевицький експеримент є всетаки дуже новачкий: він дає науку, як не належить будувати, чи устроювати державу. Що правда, ця наука надто вже дорога, але що порадимо на це. Утож кожен, хто мав нагоду обсервувати большевиків, їх організацію, їхній підхід до всіх справ у р. 1917—20, тепер мусів адивуватися тими глибокими змінами, які зайшли від того часу до р. 1939—40. Передусім мусів кожного вразити дуже низький інтелектуальний рівень їхньої преси, агітації, тощо. І порівнянні з першими роками большевицкому наступало просто невимовне духове зuboження. Це саме зuboження духа було видно й у кожній діяльній державного та суєніального житті. Болшеві на перший план ішов експеримент, який всетаки мав у собі якусь думку, коли не творчу, то бодай таку, що на творчу виглядала. Тепер на місце експерименту прийшов туніш, бездумний шаблонне шаблонне виконуваний. Навіть думки поодиноких людей стали якісь шаблонні, агідні а т. зв. лозунгами, ухваленими верховною радю. А поруч із тим бачимо сильний поступ у таких ділянках, як вище шкільництво, сильне аменшення анальфебетизму та, як на російські відносини, дуже сильно розвинені індустріалізація та механізація краю. Серед таких обставин життя скажімо, в 40-онім році в порівнянні з 1920-им не покращало, тільки навпаки погіршилось, сиротачилось, стало протне невмовне. Пона нашою не змінилось нічого тільки в Чека, ГПУ, НКВД, яке доповнило вщерт чашу гора нещасних советських громадян. І тільки НКВД своїм терором піддержує той стан і державу, а народ мусить жити, як воно каже. Якж причина цих советських парадоксів?

задавали її. У нас вийшли набой, ми мали багато вбитих і ранених, а пожежа дедалі більше наближалася, нам не лишалось нічого іншого, як адатися в полон. Більшовики забрали нашу зброю і цінні речі та відкрили вогонь на поранених німецьких воєнок, що густо один поряд одного лежали на землі. Двох советських офіцерів проходили потім рядами і стріляли в кожного з нас, хто подавав ознаки життя. Потім залишили вони палаючу stodолу, не турбуючись про тяжко поранених, залишених на певну смерть від вогню. Збираючи останні сили доповів я до виходу і там втратив притомність. З моїх 60 тяжко поранених товаришів лише деякі могли врятуватися, поторпівши страши обвалени“.

Або: генерального штабу майор на запит жінок, де лежить Софія, відповів преспокійно та серйозно: „в Германії“. Один із присутніх звертає увагу, що цей у Болгарії, а не Германії. Майор обстоєво дальше свою думку, та ще й покладається на своє знання старшини ген-штабу.

А ці приміри не видумані. Ні! — це факти. Знову ж такі прихацим саобріковані енеци, — як звичайно а неуклами, — були високої думки про себе і ханалися за всякого рода справи, все — мовляв, потрапило. Йсно, що під таким проведом життя протачило, сходило до безглуздя, і тільки жахливий терор НКВД міг утримати цілу советську систему від повного розвалу вже в часі мира.

Бож не забуваймо, що державне та суєнільне життя це не машина, що її можна точно обчислити, що відносно легко навчитися її опанувати. Життя має свої найрізномодніші прояви, несподіванки, тощо. І саме тут треба глибокої, вибравованої інтелігенції. Треба спеціалістів-фахівців у кожній діяльній галузі, але не прискореним темпом вишколених, а висококваліфікованих і вишколених фахівців. Без того життя претворюється в жахливе безглуздя, советський „рай“. Тому дуже відрадім явищем у нас є тепер середні фахові школи, але вони не вистарчать. Нам треба якнайбільше людей з университетським освітанням, тим наще, що війна і большевицм дуже а дуже прорідили ради нашої інтелігенції. На місце тих жертв адорова українська нація поставить нові ради, у відповідь ворогам, мовляв:

„Знай, лютий враже, сотня поляже. — Тисячу лютовість стане до борби“.

A. ІВОРЕНКО.

КУТОК СМІХУ Гумор по той бік

Делсгация одного колгоспу на Україні, яка приїхала оглядати найновіші здобутки советської техніки, оглядає радіо-висильню.

— Так кажете, що через цю малу дірку може нас чути цілий світ — дивуються.

— Цілий світ — відповідає самовдоволено управитель.

— Ану дозвольте нам хоч одно слово сказати — проситьсь.

По довгих торгах управитель гонитьсь, та лиш на одно слово.

Цим одним словом було однозгідне снаапатично-благальне „ртяйте!“

Іде яось раз Сталін у літку понад річку. А що на дворі спека, так „батько“, не багато роадумуючи, роадигнувся, та шубовсь у воду. Нагло став потасати та в крик: „ртяйте!“ Поабігавши колгоспники та витягнувши „найсвітлішого“ на беріг. З вдячності приобілля „батько“ сповити всі їхні бажання, та коли вінні признався, що він — сам великий Сталін, тоді колгоспники на виолішки, та: „Нічого від тебе не хочемо, лиш не нами віномо, що ми і тебе врятували“.

(„Щипанка“)

Марко проклятий як символ

Передача стаття внішнього члела виїхала з-від пера проф. Дмитра Дорошенка, звісного історика і автора численних історичних праць (в величезній члелі а нагоди 60-ліття його уродин ми віддали перегляд його праць) і проф. університету в Празі, Українського адриотичному проф. Дорошенка не kwestіонували навіть найбідній його протиники — отже його думка про Українську Державу 1918 р. повинна бути мірадайною і то там більше, що він займав в Українській Державі становище міністра закордонних справ — себто був найблизшим очевидцем подій. Це, що він каже, повинно знасти на душі кожного, що не ознайомлений з історичними подіями нещасного 1918 р., або що був від вишном соціалістичної літератури, яка старалась виправдати руху Української Держави, доквану українцями в якові а большевиками. Українській Державі а 1918 р. проф. Д. Дорошенко посвятив цілий II том „Української Історії 1917—1923 рр.“ п. п. „Українська Гетьманська Держава 1918 року“, Ужгород 1930, ст. 346, великого формату в численними документами і ілюстраціями.

Провідниками ровалу Української Держави, яку відав допомогти нам збудувати в 1918 р., були демони України: Володимир Ванниченко і Миката Шкльовал в якові а большевиками — жадом Раковський і малоросом Мануїльський. За це найвоно діло український народ заплатив страшною большевицькою неволею, що тривала майже чверть століття.

Але 24-річчяццю важкої історичної події зустрічаємо від знаком отверення. Всі українці, що думають політичними категоріями, усвідомили вже собі блудя 1918 р. і ідея обваллення Української Держави в історичних формах став чужрам голосівши.

Наш варід підвідомо уважле собі, що було прокляттям нашої історії. А саме створив собі символ української руїни в Марку Проклятим, що власними руками, в безумній порні, мордує рідну неньку і в подорожній торбі носить її голову — важкій татар своєї важкої вини. Скільки разів Марко Проклятий на протязі нашої історії безумними руками мордував свою неньку „Отчину нашу нязу“! Як страшно карався за те, як мучив своє сумління! Марко Проклятий руками галицьких боярів отруїв галицького короля Юрія II-го, — Марко Проклятий устами гадоты кричав під адресю Великого Богдана: „Бодай тебе, Хмельниченку, перша куля не минула“ — Марко Проклятий нищив руками к-завцької старшини державницько-дипломатичні плани Великого Богдана і т. д. і т. д. Врешті Марко Проклятий 1918 року зруйнував також українськими руками за нашою большевиків Українську Державу.

І наше покоління карветься вже 24-й рік за ці звички нашого Марка Проклятого, що безсердечний живе в кожнові а нас. І ми мучимо вінні своє сумління, дигаючись в подорожній жеттєвій торбі татар власної вини. Невже Марко Проклятий буде вічним нашим символом? Невже не в силі ми зійти до власних „глибин сердечних“ — де кується будуччина народу? — щоб потонгати духа королеви, бунту проти своїх і руїни — а виростити і виплекати духа праці, послуху для своїх і порядку? Родюдумуваннями на цю тему нехай буде посвячена 24-та річчяцня Великого Дня — для 29 квітня 1918 року.

Місяці існування Української Держави перед 24-ма дітими посвятим споминах про неї, ніважко добре її історію освідомляймо наших дітей про неї і кайносє та біймосє в груди за національні грїхи наші, за криваду, яку ми зробили своїм дітям, і цілій Українській Землі.

НОВИНКИ

26 КВІТНЯ 1942

СЬОГОДНІ — НЕДІЛЯ: 3, 0 росл. Арт. ЗАВТРА — ПОНЕДІЛОК: Мартини п. ПІСЛЯЗАВТРА — ВІСІРОК: Архистарха ап.

Останній симфонічний концерт. На симфонічному концерті в творці Бетовена, що відбудеться в неділю 26 к. м. в год. 1915 (715) в концертній залі при Вірменській вул. ч. 18, буде мати наше громадянство змогу послухати такі його твори: симфонію № 8, F-dur, даліше аеріо „Ah! perfido spregiudo“ у виконанні оперної співачки, п. Ірина Малозані і війни увертюри „Егімонт“. Як диригент виступить на концерті п. Микола Колеса, який після кількісної своєї праці у військовій місії, вертається назад до Львова, покликаний туди на становище професора у Державній Музичній Школі. Думавши, що станіславське Громадянство скористає з доброї нагоди, щоб в останні дні весни у цьому сезоні залюбуватися прекрасною, справді високоякісною та добре поданою симфонічною музикою.

Бібліотека ім. Т. Шевченка в Станіславові одержала в часі від листопада 1941 р. до березня ц. р. такі дари від Ва. Добродіє: 1) П. Володимир Гаврилюк — 14 політичних брошур та кількісно книг; 2) Д-р Михайло Литвинюк — книгу протоколу одного Товариства з 1916-1922 рр., і 15 книжок в різних мовах; 3) Проф. Іван Ченіга — 4 книжки; 4) Проф. Станіслав Сива — 6 книжок українською мовою; 5) П. Адам Станіславич — 17 книжок німецькою мовою; 6) Проф. Марія Гавдик — 14 книжок українською мовою; 7) Проф. Марія Гавдик — 14 книжок українською мовою. Крім того бібліотека складає опам книжничину подяку.

В справі земельних ділянок комісар міста Станіславова оголошує таке: Опам зарядку охочення картою всіх ґрунтів (будівельних парцел, земельних ділянок, угодь для промислових чи сільсько-господарських цілей, і взагалі всіх родів земельних ділянок). Виконання цього зарядження передеться Команді Поліції (Schutzpolizei). Усі користувачі земельних ділянками (власники, заступники) обов'язні погодитися уживану опам земельну ділянку до 1 травня 1942 р. цьому Українському Поліційному Комісаріату, в якому районі дана земельна ділянка лежить. Хто не виконає обов'язку такого оголошення до означеного речення, буде покараний грошом грошом до 200 zł.

Відомі членів Філії УОТ. З огляду на те, що Український Центральний Комітет унормував від 1. IV. п. р. вкладку до Філії У. О. Т. у висоті 1 зол. місячно від одного члена, даліше з огляду на

те, що багато членів Філії У. О. Т. в Станіславові заплатило меншу вкладку, або досі зовсім не заплатило, вкредит з огляду на те, що Філія У. О. Т. не має фінансової допомоги через своїх посланців безпосередньо із закладання членами навізати контакт, канцелярія Філії У. О. Т. в Станіславові просить своїх членів вкладати в найкоротшому часі справу вкладку у канцелярію Філії при вул. Губернаторській 2, I пов. кожного дня в урядових годинах від 8-16 год. і додатково в суботу від 13-30-15-30. — Культ. Осв. Референт Др. Книжанський, Голова Філії У. О. Т. проф. Каменецький.

Нова тарифа для українських робітничих сім. Начальник Головного Відділу Праці при Уряді Г. Г. видав тарифну таблицю для унормування коштів переїзду, а раліне відшкодування за доходи до праці українських робітників, а також про відшкодування за розлуку з родинами для українських робітників і умовних працівників, що працюють у приватному господарстві в Г. Г. Робітників, що мешкають у віддалі понад 6 км. від свого місця і щоденно вертаються до свого місця замешкання, мають згідно з цєю тарифною одержувати за кожний день праці відшкодування. У випадку, коли робітничі мешкає у віддалі 6—10 км. висота 60 гр., у віддалі 10—20 км. 1 зол., висота 20 гр. — 2 зол. При обчислюванні треба взяти під увагу найкоротшу, вживану дорогу поміж місцем замешкання, а місцем праці. Якщо поміж місцем замешкання і місцем праці існує якась комунікаційна лінія, тоді замість відшкодування треба виплатити кошти подорожі за найкоротше і найдешевше отримання. Якщо дане підприємство удержує комунікацію у власній справі — тоді відпадає виплачування коштів подорожі і відшкодування. Винагороду за розлуку з родинами треба виплачувати тим жонатам робітникам і умовним працівникам (також заможним робітникам і умовним працівникам), які затрутені в приватній господарстві, які затрутені так далеко від свого місця замешкання, що навіть використовуючи існуючі засоби комунікації не можуть вертатися щоденно до свого місця замешкання. На час розлуки треба виплачувати за кожний календарний день робітникам і працівникам за переїзду дальність 7 зол., умовному працівникам за інтенсивному дальність 8 зол., а виконання праці надзвичайного значіння 9 зол. Цілім жонатах робітників і умовних працівників, урванні до цього є відвіди, що мають діти нижче 16 років життя. Якщо обидві сторони мають задоволені вільно удержання, на чи пак помешкання, тоді стачки винагороду за розлуку підпадають відповідному амешканню. В сумнівних випадках рішє Губернатор. Нежонатим робітникам і умовним працівникам, що не одержують вільного помешкання, треба виплачувати за кожний календарний день помешкання в місці праці, найвище для робітника і працівника

пересічної праці 250 зол., для працівника інтенсивної праці 3 зол., для працівника, що виконує працю надзвичайного значіння — 4 зол. В часі урваню, чи пак покінчення праці відпадає винагорода за розлуку і боніфіката. У випадку опрауданої відсутності в праці можна призначити біжучі кошти помешкання в устійній висоті, одначе найвище на один місяць. Рівночасно з тарифними приписами Начальника Головного Відділу Праці видано даліше три тарифи в доповненні до загальної тарифи для українських робітників і умовних працівників у публічній службі Г. Г. Оце розпорядження знаходиться в Деннику законів Г. Г.

Робітники Г. Г. в Німеччині. Від нас виждкає багато робітників на працю до Німеччини. Недавно кордон перейшов стотисячний робітник, щоб віддати свою працю на потреби Великої Німеччини, а тимсамим на побудову нового ладу на європейському континенті. Усіх робітників в Генералгубернаторства, що працюють в Німеччині нараховується 655.000, так, що вкупі з воєнними полоненими становить їх там кругло 1.100.000, а це становить 55% усіх чужинців, що працюють в Німеччині у вартатах праці. Дистрикт Галичина постійно висилає нові кадри робітників до Німеччини, місячно 7 — 8 тисяч. Платня хліборобських робітників в Г. Г., що працюють в Німеччині має свою спеціальну тарифу. Платня фабричних робітників практично рівняється цій, яка прислужується німецьким робітникам. Перераховується в справі на 15% нижче у відношенні до винагород німецьких робітників, але ця обнижка має своє джерело в тому, що робітники в Генералгубернаторстві не є обов'язані до всякого рода суспільних оплат, які отримують місцеві. Найкращим свідомством добрих відносин, серед котрих живуть у Німеччині, робітники в Генералгубернаторства, є їхні листи до родни.

Заклик до п. п. інженерів-абсолютентів Української Господарської Академії в Подєбрадах. Діловий Комітет для вльштування ювілею 20-ліття Української Господарської Академії прехас всіх тих п. п. інженерів-абсолютентів УГА, що ще не навізали контакту з Ювілейним Комітетом, навізати в банжчому часі свої точні адреси разом з відомостями про свою діяльність по закінченні Академії, евентуально про свої написані праці на адресу Українського Технічно-Господарського Інституту в Подєбрадах: Ukrainisches Technische-Wirtschaftliches Institut in Podiebrad. Protektorat Böhmen und Mähren (Juv Hejny) Komitet). Разом з тим Комітет прохас п. п. інженерів-абсолютентів УГА, що перебувають зараз на українських землях чи поза ними, подати відомості на згадану адресу про інших своїх колег по школі. Ці відомості потрібні в зв'язку з проектом Збірника виповненої оригінальних працями абсолютентів УГА та матеріалом

про фахову й громадську їхню чинність і інші українські часописи просимо цей заклик ласкаво передрукувати.

Діловий Ювілейний Комітет. Лікар і аптека. Організація служби здоров'я Палатою Здоров'я окреслює докладно завдання поодиноких професій у рамках їх діяльності. Дуже остроно є розмежовані функції та компетенції лікарів. Як аптекарем не вільно виконувати функції лікаря, так теж лікарю не вільно держати у себе складу ліків, котрі продавав би своїм пацієнтам. Це не виключає, що деякі спеціалісти необхідні до виконання професії, лікар мусить мати у себе і їх уживати, при чому кошт того враховує свій гонорар, але речити реалізує лиш аптекар. Це необхідне розмежування функцій є корисне для обох сторін: аптекарем, що платить дохідовий податок не зменшує без заробітку, а для лікаря не справа аберегти авторитет завжди на високому рівні.

Наказом Уманського міського управління від 12 березня ц. р. заборонено вживання московської мови в установах, школах та підприємствах міста. Поруч з німецькою мовою треба вживати тільки українську мову. Службовці устанав та підприємств, які будуть в далішависно вживати московську мову, з роботи звільняти за виступи ворожі українському народові.

До боротьби з гайворонням. Надійшла така добга огаднина весням... Люди з великим розмахом розпочали на борні праці на полях, городах, засівання та засаджуючи землю різним зерном. Але тут нове земство — гайвороння! Цей найбільшій шкідник серед птиць, хмарам обидєас землі та винищує весь засів, який сьогодні попросту є великим скарбом і надією селян-господарів. Супроти цього селяни є безрадні і розпука їх огортає, бачучи всі величезні шкоди, які сарчатють ворони. Тому побажання було б поспішити селянам на поміч, особливо відповідні чинники зі сторони Господарської Влади повинні ініціювати якийсь спосіб боротьби з цими галапасами та дати вказівки селянам, шляхом різних розпорядків, як цьому лиху зарадити, щоб охоронити засіви перед новою небезпечною загрозою. Управа Міста зволить зарадити, щоб пожарна сторожа перед усім абурала гнізда на деревах у парку, коло шпиталю, при Тринітарській площі, біли церкві й костела та інших.

Відповідальний редактор: Дмитро Грегольницький. Видавництво Українське. Відомості про часопис в журналі для Дистрикту Галичина Львів. — Редакція: Станіславів, вул. Лєсї Українки ч. 31. тел. ч. 16-51. Адміністрація й експедиція: Станіславів, вул. Адольфа Гіллєра ч. 19. тел. ч. 18-51.

Интеллігентна прийме управу домінію у свещенстві. Зголошення до Адміністрації. (1-2)

Українець (серед освіти, бухгалтерський курс, аспірантура) шукає посади в українській установі. Зголошення в Адміністрації. (1-1)

ОГОЛОШЕННЯ ЛЯШКЕВИЧ ВОЛОДИМИР лікар ордує щоденно в Отинії, вул. Шевченка ч. 50.

ПОВІДОМЛЕННЯ Подано до відомо Українського Громадянства Станіславівщини, що з днем 1-го квітня п. р. перейав я від свій заряд аптеку при вул. Хмельницького ч. 2. (код. власник Райтман). Мр. ІВАН НІМОГІТІН аптекар.

До продажі одна пара живочих чорних нових мештків ч. 30. Відсвят в Друкарні, вул. А. Гіллєра 4.

ЯСНОВИД МАМОТ, мистець у проповіданні життєвих вивідів, дає висновки — поради в різних справах. Особисто працює щодня. Поштою, за однією: подати дату уродження і питання. Варіано — чатко. Адреса: Краків, площа А. Гіллєра ч. 663. III пов.

КУРС ДЛЯ ДОШКІЛЬНИХ ВИХОВНИЦЬ Український Округний Комітет в Станіславові Відділю, що згідно з дозволом Відділу Науки та навчання ч. 3539 з дня 17-го березня ц. р., ОДНОМІСЯЧНИЙ КУРС ДОШКІЛЬНИХ ВИХОВНИЦЬ (Kinderpädagoginnen) розлічється дня 23. IV. 1942 р. Удільна інформація й додатковий відділювання приймє Ішкільний Відділ при УОК, вул. Г. Герінга ч. 22 I. 565 (3-3)

Уневажною посідку Еміційного Банку в Станіславові № 56, з дня 29. IX. 1941 на аложені банкноти Банку Польського в кваті 100 zł Боарин Катерина, жінка Олекса, Виктория. 784 (1-1)

Уневажною загублену посідку Еміційного Банку в Станіславові, виставлену 4 X 1941 р. на аложені до виплат польської банкноти (1000 зол.) на прізвище Якамшиня Зенко. (1-1)

BUCHHALTER mit Deutschsprachkenntnis gesucht JULIUS H. RIECHE GROSSHANDLUNG Hansstr. 1. (vor. Kráschewskigasse)

ПОВІДОМЛЕННЯ Подано до відомо шан. Громадянства Станіславівщини, що з днем 1-го квітня п. р. перейав я від свій заряд аптеку при вул. Вовчеській ч. 50. Мр. ЛЮБОВ БІОБРАМ аптекар 569 (3-3)

ПОВІДОМЛЕННЯ Повідомляю шан. Громадянства Станіславівщини, що я переніс свою крамницю ЗАЛІЗНИХ ТОВАРІВ з вулиці Гетого ч. 1. (дав. Карнівського) на вул. Галицьку ч. 18. М. ТВЕРДОХЛІБ (1-2)

Попикується БУХГАЛЬТЕРА із знанням німецької мови ЮЛІАН Г. РІХЕ ВЕЛИКЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО вул. Ганзи ч. 1. (д. Крашевського)

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ VIS ПОРОШОК ДО ШУРОВАННЯ І ЧИЩЕННЯ

ПОВІДОМЛЕННЯ Подано до відомо шан. Громадянства Станіславівщини, що з днем 1-го квітня п. р. перейав я від свій заряд аптеку в Ринку п. 4. (давня аптека Байля). Мр. ЯРОСЛАВ ЧЕНСТУХ аптекар 568 (3-3)